

อิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผล ต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด

ศิริรัตน์ เกียรติกุลานุสรณ์^{1*} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์² และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์³

บทคัดย่อ

การประกาศใช้เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 ส่งผลสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนได้ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทยเมื่อมีการประกาศใช้เกณฑ์ฯ (พ.ศ. 2558) และ 2) คาดประมาณผลที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดตามเกณฑ์ฯ (พ.ศ. 2558) ดำเนินการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 ด้วยการศึกษาเอกสาร และตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 ด้วยการศึกษาทัศนคติความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) 3 ขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการณ์ปัจจุบันฯ นั้น สถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด 16 สถาบัน ได้รับการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 13 สถาบัน ทั้งนี้ทุกสถาบันมีการบริหารสถาบันที่มีความแตกต่างกัน และ 2) คาดการณ์ว่า เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดจะมีอิทธิพลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด 4 ด้าน 91 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารทั่วไปและการบริหารทรัพยากร จำนวน 27 ประเด็น (2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 38 ประเด็น (3) ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 12 ประเด็น และ (4) ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน จำนวน 14 ประเด็น สถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในปัจจุบันมีสภาพการณ์บริหารสถาบันแตกต่างกัน เกณฑ์การรับรองปริญญาดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการบริหารสถาบันทุก ๆ ด้าน ทั้งส่งผลให้เกิดการพัฒนาและส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน อาทิ เกณฑ์ส่งผลให้สถาบันจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานบริหารสถาบันทั้ง 4 ด้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ โดยเฉพาะงบประมาณและบุคคล อย่างไรก็ตามเกณฑ์ฯ บางข้อขาดความชัดเจนทำให้เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการดำเนินของสถาบันให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

คำสำคัญ: เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด, การบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +668 8230 2582, +669 5460 8460 อีเมล: siriratkg@go.buu.ac.th, ladyingirl@hotmail.com

The Effects of Accreditation Criteria for Physical Therapist Professional Entry Level Education Programmes on Administration of Institute for Physical Therapist Professional Entry Level Education Programmes

Sirirat Kiatkulanusom^{1*} Chumsak Intarak² and Prasert Intarak³

Abstract

An announcement of accreditation criteria of physical therapist professional entry level education 2015 supported and obstructed to development of current programmes for physical therapist professional entry level education. The purposes of this study were: 1) to analyze the current state of physical therapist professional entry level education in Thailand when the accreditation criteria 2015 was announced and 2) to estimate the effects of accreditation criteria 2015 on the development of institute for physical therapist professional entry level education programmes. The documentary research was applied for first objective. Second objective, the 19 experts were participated in 3 steps of EDFR technique. The findings of this study were: 1) the current state showed that the 16 physical therapist professional entry level education institutes proposed to accredit from the physical therapy council in the 2016. The only 13 institutes were accredited. In addition, every institute had the difference of institute administration and 2) the estimation showed that the accreditation criteria will affect the institute administration in 4 dimensions, covering 91 aspects, which included: (1) general administration and resource management (27 aspects), (2) curriculum and instruction management (38 aspects), (3) human resources management (12 aspects), and (4) financial management (14 aspects). The 16 current programmes for physical therapist professional entry level education had the difference of institute administration. The accreditation criteria were affected to the institute administration in all dimensions, each dimension was affected to the institute administration both positive and negative effect, some aspect that might be neither effected the institute administration and some aspect that might not be effected to the institute administration.

Keywords: accreditation criteria for physical therapist professional entry level education programmes, administration of institute for physical therapist professional entry level education programmes

¹ Doctoral Degree Student, Educational Administration, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

² Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

³ Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

* Corresponding Author, Tel. +668 8230 2582, +669 5460 8460 e-mail: siriratko@go.buu.ac.th, ladyingirl@hotmail.com

1. บทนำ

การผลิตนักวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทยได้ก่อกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 และมีพัฒนาการเรื่อยมา จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2547 ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดต้องเป็นบุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดจากสภากายภาพบำบัด โดยต้องเป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดจากสภากายภาพบำบัด และต้องสอบผ่านการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด ซึ่งการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด ภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2547 นั้นมีพัฒนาการเรื่อยมา จนกระทั่งในปัจจุบันข้อบังคับสภากายภาพบำบัดว่าด้วยการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดของสถาบันต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก พ.ศ. 2556 กำหนดให้การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดนั้นหลักสูตรต้องผ่านความเห็นชอบของสภากายภาพบำบัดและดำเนินการผลิตบัณฑิตโดยสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสภากายภาพบำบัด [1] โดยข้อบังคับดังกล่าวส่งผลให้สถาบันที่สภากายภาพบำบัดให้การรับรองปริญญาฯ อยู่ก่อน จำนวน 16 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยคริสเตียน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มหาวิทยาลัยพะเยา และมหาวิทยาลัยบูรพา สิ้นสุดการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดในวันที่ 11 เม.ย. 2558 และต้องดำเนินการขอความเห็นชอบหลักสูตรและขอรับรองสถาบันเพื่อการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่จะใช้เปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2559 [1], [2], [3]

สภากายภาพบำบัดมีความมุ่งหมายให้เกณฑ์การรับรองปริญญาฯ เป็นเกณฑ์คุณภาพของการผลิตนักวิชาชีพกายภาพบำบัดที่สามารถเป็นทั้งปัจจัย

สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและเป็นเครื่องมือประกันคุณภาพการศึกษาด้านกายภาพบำบัด ส่งเสริมให้สถาบันผู้ผลิตนักกายภาพบำบัดดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่สภากายภาพบำบัดกำหนด อย่างไรก็ตามสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) มีบริบทและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน จึงยังเป็นที่สงสัยว่าเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาของสถาบันการศึกษาและเป็นเครื่องมือประกันคุณภาพการศึกษาด้านกายภาพบำบัดได้หรือไม่ อย่างไร การศึกษานี้จึงศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทย เมื่อมีการประกาศใช้เกณฑ์รับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 และคาดประมาณผลที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดตามเกณฑ์การรับรองปริญญาฯ ดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทย เมื่อมีการประกาศใช้เกณฑ์รับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558

2.2 เพื่อคาดประมาณผลที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดตามเกณฑ์การรับรองปริญญาฯ โดยวิธีการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR)

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทย ผู้วิจัยศึกษาประชากรทั้งหมด คือ สถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เปิดดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 16 สถาบัน โดยศึกษาการบริหารสถาบันฯ ในปีการศึกษา 2558 จากเอกสารและข้อมูลที่เผยแพร่เท่านั้น

3.2 การคาดประมาณผลที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด

ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดซึ่งหมายถึง เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดตามประกาศสภากายภาพบำบัด เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด [2] และเกณฑ์มาตรฐานสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด [3] ลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2558 ภายใต้ข้อบังคับสภากายภาพบำบัดว่าด้วยการรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดของสถาบันต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก พ.ศ. 2556 [1] โดยศึกษาอิทธิพลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เปิดดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2558 และสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่ในอนาคต โดยศึกษาจากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

4.1 การศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทยเมื่อมีการประกาศใช้เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 โดยใช้การศึกษาเอกสาร (document study)

4.2 วิธีวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เพื่อการคาดประมาณผลที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดตามเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

4.2.1 ขั้นที่ 1 กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจงโดยเทคนิค snowball sampling โดยผู้เชี่ยวชาญ 4 กลุ่ม จำนวน 19 คน ถูกคัดเลือกตามเกณฑ์เฉพาะ คือ กลุ่มที่ 1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพทางกายภาพบำบัด 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถาบัน หรือผู้บริหารคณะ/สำนักวิชาที่สถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดสังกัด 5 คน กลุ่มที่ 3 อดีตผู้บริหารสถาบัน หรืออดีตผู้บริหารคณะหรือสำนักวิชาที่สถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดสังกัด 4 คน และกลุ่มที่ 4 นักวิชาการด้านบริหารการศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพ 5 คน

4.2.2 ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ถึงอิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด จำนวน 3 รอบ ได้แก่

(1) EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดและไม่ชี้แนะ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลให้ได้ร่างอิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

(2) EDFR รอบที่ 2 นำผลจากการสัมภาษณ์ EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์ข้อมูล และแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมลงความคิดเห็น

(3) EDFR รอบที่ 3 เป็นการยืนยันผลการลงความเห็นและหาฉันทามติ ซึ่งนำผลจาก EDFR รอบที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและสร้างแบบสอบถามใหม่ที่ใช้ข้อความเดิมแต่เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มในแบบสอบถาม ผวนกับคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ และให้ผู้เชี่ยวชาญคนเดิมตอบแบบสอบถามเพื่อทบทวนความคิดเห็นอีกครั้ง

4.2.3 ขั้นที่ 3 การสรุปผลและรายงานการวิจัย โดยคัดเลือกคำตอบใน EDFR รอบที่ 3 ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติเท่านั้น นั่นคือ คำถามที่มีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม (IMod-Med) ตั้งแต่ 0.00-1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 จากนั้นจึงพิจารณาค่ามัธยฐาน ดังนี้

(1) ข้อที่ค่ามัธยฐาน (Med) มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จะสรุปว่าเป็นอิทธิพลของเกณฑ์ฯ ที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อแยกประเด็นอิทธิพลที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถาบันและส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน

(2) ข้อที่ค่ามัธยฐาน (Med) มีค่าตั้งแต่ 2.50-3.49 จะสรุปว่าเป็นอิทธิพลของเกณฑ์ฯ ที่อาจส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาหรือไม่ก็ได้

(3) ข้อที่ค่ามัธยฐาน (Med) มีค่าน้อยกว่า 2.50 จะสรุปว่าเป็นอิทธิพลของเกณฑ์ฯ ที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถาบันการศึกษา

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 มีสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดเปิดดำเนินการอยู่ 16 สถาบัน และทุกสถาบัน (ร้อยละ 100) ดำเนินการยื่นขอรับรองปริญญาฯ เมื่อมีการประกาศใช้เกณฑ์ฯ ในซึ่งผลการรับรองปริญญาฯ ครั้งนั้นประกาศอย่างเป็นทางการพร้อมกันในปี พ.ศ. 2559 โดยมีสถาบันที่ไม่ได้รับรองปริญญาฯ 3 สถาบัน (ร้อยละ 18.75) และได้รับการรับรองปริญญาฯ 13 สถาบัน (ร้อยละ 81.25) ทุกสถาบันได้รับการรับรองสถาบันเป็นระยะเวลา 5 ปี มีสถาบันที่ได้รับการเห็นชอบหลักสูตรเป็นระยะเวลา 5 ปี การศึกษา 11 สถาบัน และอีก 2 สถาบัน ได้รับความเห็นชอบหลักสูตรเป็นระยะเวลา 1 และ 2 ปีการศึกษา ตามอายุของหลักสูตรที่ขอความเห็นชอบ ทั้งนี้สถาบันที่เปิดดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2558 ทั้ง 16 สถาบัน มีการบริหารสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการณ์การบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เปิดดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2558 (16 สถาบัน)

องค์ประกอบการบริหารสถาบัน	รูปแบบการบริหาร
ด้านการบริหารทั่วไปและทรัพยากร	
- รูปแบบของมหาวิทยาลัย (%)	รัฐ (18.75)/ กำกับของรัฐ (56.25)/ เอกชน (25.00)
- สถานะของสถาบัน (%)	คณะ (25.0)/ภาควิชา (37.5) สาขาวิชา (37.5)
- ภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งสถาบัน (%)	ภาคเหนือ (18.75), ภาคกลาง (56.25), ภาคตะวันออก (6.25) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (6.25), ภาคใต้ (12.5)
- ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผ่านมา (ปี) (Min-Max (Mean))	5-51 (19.38)
- โครงสร้างการบริหารงาน (%)	บริหารงานแบบ -คณะ (25.0%) -บัณฑิตระดับภาควิชา (25.0) -รวมศูนย์กำกับคณะ (50.0)

ตารางที่ 1 สภาพการณ์การบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เปิดดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2558 (16 สถาบัน) (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารสถาบัน	รูปแบบการบริหาร
- ระดับการศึกษาของผู้บริหาร (%)	ป.โท (25.0)/ ป.เอก (75.0)
- ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหาร อาจารย์ (43.75)/ ผศ. (43.75)/ (%)	รศ. (12.5)
- การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับหลักสูตร (%)	AUN (31.25)/ IQA (68.75)
- การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับสถาบัน (%)	ระบบของมหาวิทยาลัยเอง (6.25)/ EdPEX (25.00)/ CUPT (12.5)/ IQA (56.25)
- แหล่งเรียนรู้ทางคลินิก	คลินิกกายภาพบำบัดของสถาบัน/โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย
ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน (Min-Max (Mean))	
- จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (หน่วยกิต)	138-148 (143.34)
- จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ (หน่วยกิต)	99-111 (106.44)
- จำนวนรายวิชาฝึกปฏิบัติทางคลินิก (รายวิชา)	2-9 (5.44)
- จำนวนหน่วยกิตรายวิชาฝึกปฏิบัติทางคลินิก (หน่วยกิต)*	11-22.5 (16.84)
- จำนวนนักศึกษาต่อชั้นปี (คน)	45-120 (67.25)
ด้านการบริหารงานบุคคล (Min-Max (Mean))	
- จำนวนอาจารย์ (คน)	8-48 (20.56)
- จำนวนอาจารย์ที่วุฒิป.โท (คน)	3-23 (12.75)
- จำนวนอาจารย์ที่วุฒิป.เอก (คน)	1-27 (9.33)
- จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ (คน)	อาจารย์ 5-32 (15.69)/ ผศ. 0-12 (4.13)/ รศ. 1-8 (1.20)
ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน (Min-Max (Mean))	
- การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา	ทุกสถาบันเรียกเก็บจากนักศึกษา
- อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตร (บาท)	120,000-563,100 (244,418)

*เทียบหน่วยวิชาเป็นหน่วยกิตสำหรับสถาบันที่นับหน่วยวิชา

5.2 วิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR รอบที่ 1 พบอิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารทั่วไปและการบริหารทรัพยากร 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน ตั้งเป็นกระทงคำถามได้สิ้น 112 ประเด็น

โดย EDRF รอบที่ 2 พบประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความ
คิดเห็นสอดคล้องกัน 79 และรอบที่ 3 พบประเด็นที่

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเพิ่มขึ้นเป็น 91
ประเด็นรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับ
ปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (EDRF รอบที่ 3): IMod-MedI =
0.00–1.00 และ IQR $\leq$ 1.50

เกณฑ์รับรองปริญญา	อิทธิพลต่อการบริหารสถาบัน
1. ด้านการบริหารทั่วไปและการบริหารทรัพยากร (27 ประเด็น)	
1.1 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (20 ประเด็น)	
การที่สถาบันจะได้รับการรับรองปริญญา ต้องมีหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบ และสถาบันต้องได้รับการรับรองจากสภากายภาพบำบัด	<ul style="list-style-type: none"> - การผลิตบัณฑิตได้รับการควบคุมมาตรฐานตั้งแต่ขั้นกระบวนการผลิต - สถาบันที่ได้รับการรับรอง มีความเชื่อมั่นในคุณภาพบัณฑิต ได้รับความ เชื่อมั่นจากประชาชน นักศึกษา และสังคม - สถาบันต้นตัวในการวางแผนการดำเนินงานของสถาบันให้มีมาตรฐานสูงขึ้น - มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันมากขึ้น - สถาบันต้องพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานสถาบันให้มี ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน - สถาบันมีการวางแผนเตรียมตัวให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ เพื่อรับการประเมิน
การที่กระบวนการพัฒนาเกณฑ์ฯ ก่อนประกาศใช้ให้ทุกสถาบันที่เปิดดำเนินการ อยู่ก่อนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง	
การกำหนดให้มีการตรวจเยี่ยมและติดตามผลดำเนินการของสถาบันการศึกษา ที่ได้รับการรับรองแล้ว	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันต้องวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ฯ อย่างต่อเนื่อง
การมีเกณฑ์ฯ สำหรับสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันมีแนวทางในการวางแผนเพื่อเปิดดำเนินการสถาบันใหม่ที่ชัดเจน
การกำหนดสาขาวิชากายภาพบำบัดหลัก 4 สาขาวิชา	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นให้สถาบันมีการบริหารงานโดยแบ่งโครงสร้างตามแขนงวิชา
การกำหนดให้สถาบันควรมีสถานะเทียบเท่าภาควิชาอย่างน้อย	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันสามารถบริหารจัดการสถาบันทุกๆ ด้าน และพัฒนาสถาบันให้มี มาตรฐานสูงขึ้นได้ เนื่องจากผู้บริหารสถาบันมีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการเรื่องต่างๆ
การกำหนดให้ผู้บริหารสถาบันต้องเป็นนักกายภาพบำบัดและต้องมีประสบการณ์ สอนวิชาชีพกายภาพบำบัดมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - คณะหรือมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับสถาบัน - สถาบันมีผู้บริหารสถาบันที่มีความเข้าใจในลักษณะจำเพาะของวิชาชีพ
การกำหนดให้อาจารย์กายภาพบำบัดประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทุกคน ต้องมีประสบการณ์ปฏิบัติงานทางคลินิกไม่น้อยกว่า 1 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันอาจพัฒนาการบูรณาการการบริหารงานบุคคลเข้ากับการให้บริการ วิชาการของสถาบัน โดยเฉพาะคลินิกกายภาพบำบัด หรือกายภาพบำบัดชุมชน
การไม่กำหนดรูปแบบของการพัฒนาความรู้ให้กับอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึก ปฏิบัติงานทางคลินิกที่สถาบันควรดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันสามารถบูรณาการการพัฒนาอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานทาง คลินิกเข้ากับการบริการวิชาการทั้งรูปแบบ USR และการสร้างรายได้
การกำหนดให้สถาบันควรมีการนิเทศงานการฝึกงานทางคลินิก โดยอาจารย์ใน หลักสูตรจากสถาบัน	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันที่มีจำนวนอาจารย์จำกัดต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพภายใต้ ข้อจำกัดด้านบุคลากร
การกำหนดปัจจัยเกื้อหนุนอย่างละเอียดและชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันมีแนวทางการวางแผนพัฒนาทรัพยากรปัจจัยเกื้อหนุนได้อย่างชัดเจน
1.2 ส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (1 ประเด็น)	
เกณฑ์ฯ บางส่วน ขาดความชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะหรือมหาวิทยาลัยที่เป็นต้นสังกัดของสถาบันขาดความเชื่อมั่น ส่งผลกระทบ ต่อการพิจารณาให้ความสนับสนุนแก่สถาบัน
1.3 อาจส่งผลการบริหารสถาบันหรือไม่ได้: Med = 2.50-3.49 (5 ประเด็น)	
สถาบันที่เปิดดำเนินการอยู่และไม่ได้รับการรับรองปริญญา ตามเกณฑ์ฯ นี้	<ul style="list-style-type: none"> - สังคมอาจขาดความเชื่อมั่นต่อนักวิชาชีพกายภาพบำบัดที่เป็นผลผลิตของสถาบัน ซึ่งปฏิบัติงานในสังคมแล้ว
การที่ไม่มีการเผยแพร่ถึงเหตุผลและหลักการคิดคำนวณที่มาของการกำหนด ตัวเลขหรือสัดส่วนต่างๆ ที่ปรากฏในเกณฑ์ฯ อาทิ จำนวนชั่วโมงสอน สูงสุดต่อสัปดาห์ของอาจารย์ ประสบการณ์บริหารของผู้บริหาร เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันอาจขาดความเชื่อมั่นว่าการบริหารสถาบันให้เป็นไปตามเกณฑ์ฯจะเป็น ทิศทางการพัฒนาสถาบันที่เหมาะสม ส่งผลในเชิงเป็นอุปสรรคต่อการวางแผน กำหนดนโยบายของสถาบัน
การไม่รับรองโดยมีเงื่อนไข และการไม่รับรอง สถาบันต้องตราบัณฑิตศึกษาใน ปีการศึกษาถัดไปจนกว่าสภากายภาพบำบัดจะให้การรับรอง	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนการดำเนินงานของสถาบันเพื่อต่ออายุการรับรองปริญญา อาจขาด แนวทางที่ชัดเจน
การไม่กำหนดให้ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านการบริหารการศึกษา เช่น ผ่าน การฝึกอบรม หรือมีวุฒิการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - อาจมีสถาบันที่ผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านการศึกษา/การบริหารการศึกษาและ บริหารสถาบันได้มีประสิทธิภาพไม่เต็มที่
การระบุให้สถาบันควรมีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ด้าน การบริหาร การเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม	<ul style="list-style-type: none"> - อาจไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศของ สถาบันที่มีอยู่เดิม

ตารางที่ 2 อธิพจน์ของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (EDFR รอบที่ 3): IMod-Med1 = 0.00–1.00 และ IQR $\leq$ 1.50 (ต่อ)

เกณฑ์รับรองปริญญา	อธิพจน์ต่อการบริหารสถาบัน
<p>1.4 ไม่ส่งผลการบริหารสถาบัน: Med $\leq$ 2.50 (1 ประเด็น) การที่สถาบันจะได้รับการรับรองปริญญา ต้องมีหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบ และสถาบันต้องได้รับการรับรองจากสภากายภาพบำบัด</p>	<p>ไม่ส่งผล เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบันที่มีมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์ฯ และจะไม่เกิดกรณีที่มีมหาวิทยาลัยไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้การสนับสนุน และผลก่อกำเนิดให้สถาบันบริหารจัดการเอง</p>
<p>2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน (38 ประเด็น) 2.1 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (18 ประเด็น) การที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรมีรายละเอียด ครอบคลุมระยะเวลา และผลการพิจารณาชัดเจน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันมีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตร - สถาบันสามารถปรับปรุง แก้ไข หลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานได้จากการแจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร
<p>การกำหนดให้นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาต้องได้แต้มไม่ต่ำกว่า 2.00 ทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านวิชาชีพกายภาพบำบัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันสามารถกำหนดแนวทางการประเมินผลชัดเจนตามที่กำหนด - สถาบันต้องพัฒนาระบบกำกับติดตามนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ จัดแผนการศึกษา และการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาเหล่านั้น
<p>การที่อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต้องมีใบประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเอกทางด้านกายภาพบำบัด หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพ และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานทางคลินิกไม่น้อยกว่า 1 ปี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันต้องมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ - สถาบันมีการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ
<p>การกำหนดให้สถาบันต้องมีบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการและการศึกษาประจำหลักสูตรอย่างน้อย 1 คน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ต้องมีการศึกษาต่อเนื่องด้านกายภาพบำบัดเพื่ออายุในใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ส่งผลการสอนด้วยความรู้ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย - สถาบันจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีบุคลากรที่ช่วยในการบริหารจัดการสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
<p>การกำหนดให้อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรเต็มเวลาและผู้ช่วยสอนภาคปฏิบัติต่อจำนวนนักศึกษาไม่ควรเกิน 1:14 ในการสอนปฏิบัติการทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านกายภาพบำบัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการมีคุณภาพ นักศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติได้จริงภายในกำหนดเวลาของรายวิชาในหลักสูตร - สถาบันที่มีจำนวนอาจารย์จำกัด ต้องมีการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูง ภายใต้อัตราส่วนของอาจารย์
<p>การกำหนดให้อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ผู้สอนหรือนักกายภาพบำบัดของสถาบันหรืออาจารย์พิเศษ ในการสอนฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกต่อจำนวนนักศึกษาไม่ควรเกิน 1:6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันจัดการเรียนการสอนรายวิชาฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 2 คน มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเพื่อประสิทธิภาพบางกรณีอาจต้องมีสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาน้อยกว่านี้ เช่น ICU หรือ stroke เป็นต้น
<p>การกำหนดให้สถาบันควรมีแผนและงบประมาณให้อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนได้รับการพัฒนาทุกปีงบประมาณ และควรมีสัดส่วนอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนได้รับการพัฒนา และมีความรู้ที่ทันสมัยเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 1 คน มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า วุฒิกายภาพและตำแหน่งวิชาการของอาจารย์อาจแปรผันกับศักยภาพของนักศึกษาที่ถูกพัฒนา เพราะอาจารย์บางคนมุ่งมั่นทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยไม่เน้นคุณภาพการสอน
<p>การกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยเป็นเกณฑ์เพื่อการพัฒนาทุกข้อ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพตามหลักการ Deming cycle (PDCA)
<p>การกำหนดให้สถาบันควรมีการมีเทศกงานการฝึกงานทางคลินิกโดยอาจารย์ในหลักสูตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันมีข้อมูลป้อนกลับเชิงลึกจากแหล่งฝึกเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
<p>การกำหนดให้สถาบันควรจัดให้อาจารย์ผู้ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกควรได้รับการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพกายภาพบำบัดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันได้พัฒนาอาจารย์ผู้ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกให้มีมาตรฐานตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สถาบันกำหนด
<p>2.2 ส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (10 ประเด็น) การที่ผลการพิจารณาแบบไม่เห็นชอบโดยมีเงื่อนไขให้สถาบันดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร ให้สถาบันเสนอขอความเห็นชอบใหม่ภายใน 90 วัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันไม่สามารถดำเนินการได้ทัน เนื่องจากกรณีแก้ไขหลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนของมหาวิทยาลัยแล้วต้องเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาใหม่ซึ่งมีหลายขั้นตอน และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ
<p>การไม่กำหนด หรือระบุรายละเอียดบางประเด็นเป็นเกณฑ์ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การไม่อนุโลมให้สถาบันมีอาจารย์ผู้สอนที่มีใบประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาโทได้ - การไม่กำหนดสัดส่วนอาจารย์กายภาพบำบัดประจำหลักสูตร ที่มีประสบการณ์การเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรกายภาพบำบัดอาจทำให้มีสถาบันที่อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่มีประสบการณ์เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรกายภาพบำบัดเลย 	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันไม่สามารถบริหารจัดการหลักสูตร จัดและพัฒนากิจการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 2 อิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (EDFR รอบที่ 3): IMod-Med1 = 0.00–1.00 และ IQR $\leq$ 1.50 (ต่อ)

เกณฑ์รับรองปริญญา	อิทธิพลต่อการบริหารสถาบัน
<ul style="list-style-type: none"> - การไม่กำหนดให้อาจารย์กายภาพบำบัดประจำหลักสูตรต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการศึกษและการบริหารจัดการหลักสูตร - การไม่กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการศึกษการสอน หรือการประเมินผล - การไม่กำหนดให้อาจารย์ผู้ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอน และการประเมินผล - การไม่กำหนดวิธีการนับระยะเวลาของประสบการณ์ปฏิบัติงานทางคลินิกของอาจารย์ที่ชัดเจน เช่น ระยะเวลาเริ่มต้นถึงสิ้นสุด ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่อวัน ปฏิบัติงานเต็ม/บางเวลา หรือความถี่ในการปฏิบัติงาน - การไม่กำหนดจำนวนบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการและการศึกษา เป็นสัดส่วนกับจำนวนนิสิต เนื่องจากแต่ละสถาบันมีจำนวนนักศึกษาแตกต่างกัน ความจำเป็นจึงแตกต่างกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - จำกัดการพัฒนาวิชาชีพกายภาพบำบัดด้านอื่นๆ ของสถาบัน อาทิ ผู้สูงอายุกายภาพบำบัดชุมชน การยศาสตร์ กายภาพบำบัดทางการกีฬา เป็นต้น
<p>2.3 ส่งผลต่อการบริหารสถาบันหรือไม่ได้: Med = 2.50-3.49 (9 ประเด็น)</p> <p>การที่สถาบันต้องยื่นขอความเห็นชอบหลักสูตรล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการเปิดรับนักศึกษาไม่น้อยกว่า 180 วัน โดยหลักสูตรต้องได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยของสถาบันแล้ว</p> <p>การไม่อนุโลมให้ผู้เข้ารับการศึกษที่ความรู้พื้นฐานเป็นสายอื่นแต่ได้รับการปรับพื้นฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพิ่มเติมก่อนเริ่มการศึกษาในหลักสูตรให้เข้าศึกษาได้</p> <p>การกำหนดให้นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาต้องได้แต้มไม่ต่ำกว่า 2.00 ทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านวิชาชีพกายภาพบำบัด</p> <p>การกำหนดให้สถาบันควรมีสัดส่วนอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรที่วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอกหรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20</p> <p>การกำหนดให้อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรเต็มเวลาและผู้ช่วยสอนภาคปฏิบัติต่อจำนวนนักศึกษาไม่ควรเกิน 1:14 ในการสอนปฏิบัติการทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านกายภาพบำบัด</p> <p>การไม่กำหนด หรือระบุรายละเอียดบางประเด็นเป็นเกณฑ์ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การไม่กำหนดให้ประสบการณ์สอนในสถาบันอุดมศึกษาของอาจารย์เป็นประสบการณ์สอนระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัด - การที่ไม่กำหนดสัดส่วนการสอนของอาจารย์พิเศษในแต่ละรายวิชาหรือในหลักสูตร เนื่องจากอาจมีสถาบันที่ไม่เพิ่มอาจารย์ประจำให้เพียงพอ และอาจมีสถาบันที่ใช้อาจารย์พิเศษเป็นผู้สอนหลักในรายวิชาด้านวิชาชีพ - การไม่กำหนดสัดส่วนอาจารย์ผู้ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกที่สถาบันควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ เนื่องจากอาจมีอาจารย์บางส่วนไม่ได้รับการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - โดยทั่วไประยะเวลาในการปรับปรุงหลักสูตรได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี ดังนั้นสถาบันที่เปิดดำเนินการอยู่แล้วจึงต้องเริ่มดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรในช่วงปีที่ 4 ของการใช้หลักสูตร ซึ่งยังไม่มีผลการประเมินเกี่ยวกับบัณฑิต อาจส่งผลให้การปรับปรุงหลักสูตรขาดประสิทธิภาพและได้หลักสูตรที่ไม่ทันสมัย - อาจจำกัดการเปิดโอกาสของสถาบัน และอาจจำกัดโอกาสการพัฒนา นักศึกษาที่มีพื้นฐานด้านศิลปะซึ่งเป็นพื้นฐานที่สามารถส่งเสริมวิชาชีพกายภาพบำบัดได้อีกด้านหนึ่ง - อาจส่งผลให้อัตราการออกกลางคันของนักศึกษาเพิ่มขึ้น - อาจมีนักศึกษาที่ไม่สามารถเรียนตามแผนการศึกษาปกติที่กำหนดในหลักสูตร - อาจส่งผลกระทบต่อภาคการรับนักศึกษาใหม่ของสถาบัน - สถาบันอาจมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและการวิจัยมากขึ้นแต่มีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านคลินิกน้อยลง - สถาบันที่มีจำนวนอาจารย์จำกัด อาจารย์แต่ละคนอาจต้องสอนหลายวิชาซึ่งอาจไม่จำเพาะกับสาขาที่เชี่ยวชาญ ทำให้การสอนขาดประสิทธิภาพ - สถาบันอาจไม่สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้
<p>2.4 ไม่ส่งผลต่อการบริหารสถาบัน: Med $\leq$ 2.50 (1 ประเด็น)</p> <p>การกำหนดให้หลักสูตรมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 8 ภาคการศึกษาปกติ หรือ 4 ปีการศึกษา และไม่เกิน 16 ภาคการศึกษาปกติหรือ 8 ปีการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ส่งผล จำกัดการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้อัตโนมัติ เนื่องจาก การเรียนรู้อัตโนมัติควรจัดระดับหลังปริญญา
<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล (12 ประเด็น)</p> <p>3.1 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (9 ประเด็น)</p> <p>การกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถาบันอย่างชัดเจน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันใหม่และที่จะเปิดดำเนินการใหม่ต้องมีระบบการสรรหาหรือเตรียมพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถาบัน

ตารางที่ 2 อิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (EDFR รอบที่ 3): IMod-MedI = 0.00–1.00 และ IQR $\leq$ 1.50 (ต่อ)

เกณฑ์รับรองปริญญา	อิทธิพลต่อการบริหารสถาบัน
การกำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต้องมีใบประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด	- สถาบันต้องมีระบบกำกับติดตามการศึกษาต่อเนื่องและการดำเนินการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดของอาจารย์
การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องมีประสบการณ์ปฏิบัติงานทางคลินิกไม่น้อยกว่า 1 ปี ในสาขากายภาพบำบัดหลักที่ตนเป็นผู้สอน	- สถาบันมีทิศทางกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาด้านบุคลากรที่ชัดเจน - สถาบันต้องมีระบบบริหารจัดการ และกำกับติดตามให้อาจารย์ได้พัฒนาความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพในสาขาที่ตนเป็นผู้สอน
การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี (จบสาขากายภาพบำบัดหรือที่เกี่ยวข้อง) หรือ 2 ปี (สาขาอื่น)	- สถาบันที่มีจำนวนอาจารย์จำกัดต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อมอบหมายภาระงานสอนที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของอาจารย์แต่ละคน - สถาบันที่อยู่ในระยะเพิ่มอัตรากำลังอาจารย์ผู้สอน และสถาบันที่มีอัตราการแข่งขันสูง และสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่ ต้องมีระบบการวางแผนพัฒนาอาจารย์ผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์สอน
การกำหนดให้สถาบันควรมีอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20	- สถาบันสามารถวางแผนการพัฒนาอาจารย์ระดับปริญญาเอกหรือการเข้าสู่อำนาจทางวิชาการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
การกำหนดให้อาจารย์กายภาพบำบัดประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องมีการะงานด้านการสอนของไม่เกิน 20 ชั่วโมงปฏิบัติงานจริงต่อสัปดาห์ และการกำหนดอัตราส่วนจำนวนอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรเต็มเวลาและผู้ช่วยสอนภาคปฏิบัติต่อจำนวนนักศึกษาไม่เกิน 1:14 ในการสอนปฏิบัติการทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านกายภาพบำบัด	- สถาบันต้องมีการมอบหมายภาระงานสอน กำกับติดตาม และควบคุมภาระงานสอนของอาจารย์อย่างมีระบบและกลไก - สถาบันใช้เป็นเหตุผลเพื่อขอเพิ่มอัตรากำลังอาจารย์ได้
3.2 ส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน : Med $\geq$ 3.50 (1 ประเด็น)	
การกำหนดให้ผู้บริหารสถาบันต้องมีประสบการณ์ด้านการบริหารในสถาบันการศึกษามากแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี	- สถาบันใหม่ และสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่ ขาดแคลนผู้มีความสัมพันธ์เป็นผู้บริหารสถาบัน
3.3 อาจส่งผลต่อการบริหารสถาบันหรือไม่ก็ได้: Med =2.50-3.49 (2 ประเด็น)	
การที่ไม่กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ	- สถาบันที่อัตรากำลังอาจารย์ไม่เพียงพออาจให้อาจารย์พิเศษเพื่อแก้ปัญหาได้
การกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องมีประสบการณ์ปฏิบัติงานทางคลินิกไม่น้อยกว่า 1 ปี ในสาขากายภาพบำบัดหลักที่ตนเป็นผู้สอน	- อาจารย์อาจถูกจำกัดการพัฒนาทักษะวิชาชีพด้านอื่นๆ อาทิ ผู้สูงอายุ กายภาพบำบัดชุมชน การยศาสตร์ กายภาพบำบัดทางการกีฬา เป็นต้น
4. ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน	
4.1 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (5 ประเด็น)	
การกำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต้องมีใบประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด	- สถาบันต้องจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอให้อาจารย์พัฒนาตนเองได้ครอบคลุมทั้งด้านวิชาชีพ และด้านอื่น อาทิ การเรียนการสอน และการวิจัย
การกำหนดให้อาจารย์กายภาพบำบัดประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องมีการะงานด้านการสอนไม่เกิน 20 ชั่วโมงปฏิบัติงานจริงต่อสัปดาห์	- สถาบันที่มีอาจารย์ไม่เพียงพอต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์ซึ่งส่งผลเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านบุคลากร สถาบันจึงต้องมีการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
การกำหนดปัจจัยเกื้อหนุนที่สถาบันต้องจัดให้มีและควรจัดให้มีอย่างละเอียดและชัดเจน	- สถาบันใช้เป็นเหตุผลในการขออนุมัติงบประมาณได้ - สถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่มีแนวทางการจัดหาปัจจัยเกื้อหนุนที่ชัดเจน และสามารถคำนวณงบประมาณเพื่อการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น - สถาบันสามารถวางแผนงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษา หรือจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4.2 ส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน: Med $\geq$ 3.50 (2 ประเด็น)	
การที่สถาบันจะได้รับการรับรองปริญญา ต้องมีหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบ และสถาบันต้องได้รับการรับรองจากสภากายภาพบำบัด	- สถาบันมีความยุ่งยากในการบริหารงบประมาณเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนให้สถาบันมีคุณสมบัติและการดำเนินงานตามเกณฑ์ฯ ในช่วงต้นที่เกณฑ์ฯ มีผลบังคับใช้ เพราะการบริหารจัดการงบประมาณต้องมีการวางแผนล่วงหน้า
การกำหนดให้สถาบันควรมีการจัดทำแผนการจัดสรรงบประมาณที่ครอบคลุมพันธกิจของสถาบัน มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ มีการนำข้อมูลวิเคราะห์ประเมินผลและใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ	- สถาบันที่มีระบบการบริหารงบประมาณหรือมหาวิทยาลัย ต้องมีระบบรายงานการจัดสรร ตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณแยกสำหรับสถาบัน แต่ไม่มีผลทำให้การจัดสรรงบประมาณเปลี่ยนแปลง
4.3 อาจส่งผลต่อการบริหารสถาบันหรือไม่ก็ได้: Med =2.50-3.49 (6 ประเด็น)	
การไม่กำหนดสัดส่วนการสอนของอาจารย์พิเศษในแต่ละรายวิชาหรือในหลักสูตร	- สถาบันที่อัตรากำลังอาจารย์ไม่เพียงพอ อาจจ้างอาจารย์พิเศษแทนอาจารย์ประจำเพื่อลดงบประมาณรายจ่ายด้านอาจารย์

ตารางที่ 2 อิทธิพลของเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ส่งผลต่อการบริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (EDFR รอบที่ 3): IMod-Med1 = 0.00–1.00 และ IQR $\leq$ 1.50 (ต่อ)

เกณฑ์รับรองปริญญา	อิทธิพลต่อการบริหารสถาบัน
การที่ไม่กำหนดจำนวนนักศึกษาขั้นต่ำที่สถาบันต้องมีบุคลากรสายสนับสนุนด้านวิชาการและการศึกษา	- อาจส่งผลเพิ่มงบประมาณรายจ่ายต่อสถาบันที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย ซึ่งสามารถใช้บุคลากรสายสนับสนุนร่วมกับสาขาวิชาอื่นได้
การกำหนดให้สถาบันควรมีการนิเทศงานการฝึกงานทางคลินิก โดยอาจารย์ในหลักสูตร	- สถาบันอาจมีงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น
การที่การขอรับรองสถาบันในครั้งแรกของสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่มีเฉพาะเกณฑ์มาตรฐานสำคัญ โดยด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์นั้นให้เสนอเพียงแผนในการจัดหาที่เหมาะสม	- สถาบันอาจไม่ต้องลงทุนจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทั้งหมดไว้ล่วงหน้า
การที่สถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่ต้องขอรับรองสถาบันสำหรับปีที่ 2-4 ต่อ โดยใช้ผลการดำเนินการของปีการศึกษาแรกที่เปิดดำเนินการ ซึ่งสถาบันจะไม่มีผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาครบตามหลักสูตร รวมทั้งรายวิชาฝึกปฏิบัติงาน	- การขอรับรองในรอบนี้อาจไม่สะท้อนคุณภาพที่แท้จริงของการบริหารสถาบัน
	- อาจเพิ่มค่าใช้จ่ายในการขอรับรองของสถาบัน
	- สถาบันอาจมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการลงทุนที่ยังไม่จำเป็น เนื่องจากต้องมีคุณสมบัติเหมือนสถาบันที่เปิดดำเนินการแล้ว ยกเว้น การประกันคุณภาพการศึกษา
4.4 ไม่ส่งผลต่อการบริหารสถาบัน: Med $\leq$ 2.50 (1 ประเด็น)	
การกำหนดให้นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาต้องได้แต้มไม่ต่ำกว่า 2.00 ทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านวิชาชีพกายภาพบำบัด	- ไม่ส่งผลเพิ่มงบประมาณรายจ่ายในการผลิตนักศึกษาของสถาบัน จากการจัดการเรียนการสอนซ้ำให้กับนักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การใช้เกณฑ์การรับรองปริญญาที่ประกาศโดยสภากายภาพบำบัดซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพตามกฎหมายเป็นกลไกกำกับมาตรฐานการผลิตนักวิชาชีพกายภาพบำบัดนั้น สอดคล้องกับการกำกับมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นของประเทศไทย ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกรรม เทคนิคการแพทย์ และพยาบาล และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อผลิตนักวิชาชีพกายภาพบำบัดของสหพันธ์กายภาพบำบัดโลก (WCPT 2011) [4]

เกณฑ์การรับรองปริญญานี้กำหนดให้ผู้บริหารสถาบันต้องมีประสบการณ์บริหารงานในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี แตกต่างจากแนวทางของ WCPT 2011 ที่กำหนดให้ผู้บริหารหลักสูตรควรต้องมีส่วนร่วมในการบริหารสถาบันที่สังกัด และผ่านการเรียนหรือจบการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ เช่น MBA Mater's in Management Science [5]

เกณฑ์การรับรองปริญญานี้กำหนดคุณสมบัติอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกเพียงเป็นนักกายภาพบำบัดที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ซึ่งแตกต่างค่อนข้างมากจากแนวทางของ WCPT 2011 และการจัดการศึกษาด้านกายภาพบำบัดในสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้ความสำคัญกับการสอนทางคลินิกเป็นอย่างมาก มี

การกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ทางคลินิกอย่างเข้มงวด อาทิ ควรต้องมีการศึกษาหลังระดับวิชาชีพ มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปี ในสาขาที่สอน มีการสอนและประเมินทักษะของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร หรือได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพให้เป็นอาจารย์ทางคลินิก [5], [6] เป็นต้น อย่างไรก็ตามการฝึกปฏิบัติทางคลินิกกายภาพบำบัดในประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายประการ การกำหนดเกณฑ์ที่เข้มงวดมากเกินไปอาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารสถาบัน ดังนั้นสภากายภาพบำบัดจึงควรกำหนดการพัฒนาการสอนทางคลินิกเป็นวาระสำคัญที่ต้องดำเนินการโดยให้ทุกภาคส่วนรับรู้และมีส่วนร่วม เช่น สภากายภาพบำบัด สถาบันการศึกษา สถานพยาบาล อาจารย์ทางคลินิก

เกณฑ์การรับรองปริญญานี้กำหนดให้อาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกสอนนักศึกษาได้ไม่เกิน 2 คนในเวลาเดียวกันเนื่องจากต้องรับผิดชอบการให้บริการผู้ป่วยด้วย และอาจารย์ประจำของสถาบันสอนทางคลินิกแก่นักศึกษาได้ไม่เกิน 6 คนในเวลาเดียวกัน เนื่องจากไม่ต้องการรับผิดชอบการให้บริการผู้ป่วยอื่นด้วย ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการสอนทางคลินิกกายภาพบำบัดนั้นควรมีการสอนในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงที่หลากหลาย ซึ่ง

สอนโดยอาจารย์กายภาพบำบัดเพื่อให้นักศึกษาเชื่อมโยงเนื้อการเรียนรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติได้ และสอนโดยอาจารย์ทางคลินิกเพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกทักษะความชำนาญทางวิชาชีพ [7]

การศึกษานี้พบว่าสถาบันต้องมีการพัฒนาการบริหารสถาบันเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการเตรียมความพร้อมศึกษาการพัฒนาเกณฑ์และวางแผนรับมือกับวิกฤติการณ์ไม่ผ่านการรับรองปริญญาที่อาจเกิดขึ้นทำให้เกิดการพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษามาก ทั้งนี้ผู้บริหารสถาบันซึ่งเป็นผู้น้องควรเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่ต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารภาวะวิกฤติที่ดี [8]

กรณีนักศึกษารายที่มีผลการเรียนต่ำโดยเฉพาะในกลุ่มวิชาความรู้เฉพาะด้านวิชาชีพกายภาพบำบัด สถาบันควรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนแผนการศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักศึกษาเฉพาะราย โดยอาจประยุกต์การเรียนการสอนบน website เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาร่วมด้วย [9]

เกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการจัดคนและด้านการพัฒนาและสร้างประสิทธิผลโดยตรง อาทิเช่น สถาบันใหม่และสถาบันที่จะเปิดดำเนินการใหม่ควรมีระบบการสรรหาหรือเตรียมพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถาบัน ทุกสถาบันควรมีระบบกำกับติดตามการศึกษาต่อเนื่องและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดของอาจารย์ มีระบบบริหารจัดการและกำกับติดตามให้อาจารย์ได้พัฒนาความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพในสาขาที่ตนเป็นผู้สอน มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อมอบหมายภาระงานสอนที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของอาจารย์แต่ละคน มีการกำกับติดตามและควบคุมภาระงานสอนของอาจารย์อย่างมีระบบและกลไก อย่างไรก็ตามด้านค่าตอบแทนนั้นขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การบริหารของผู้บริหารสถาบันที่จะนำไปปรับได้ [10]

สถาบันที่มีอาจารย์ไม่เพียงพอต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์ซึ่งอาจส่งผลเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านบุคลากรของสถาบันดังนั้นจึงต้องมีการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงความสมดุลของงบประมาณ

รายรับ-รายจ่าย ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าทั้งบุคคลและปัจจัยเกื้อหนุน ซึ่งสอดคล้องกับบริหารสถาบันอุดมศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง [11]

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2558 นี้ มีทั้งเกณฑ์ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบัน ตลอดจนบางเกณฑ์อาจส่งผลต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นเกณฑ์การรับรองปริญญาในวิชาชีพกายภาพบำบัดนี้ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกณฑ์ฯ เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพการศึกษาด้านกายภาพบำบัด และเป็นเกณฑ์ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสถาบันการศึกษายิ่งขึ้น

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้หลายประการควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดในประเทศไทย เช่น ทักษะการบริหารจัดการของผู้บริหารหลักสูตรกายภาพบำบัด ทักษะการสอนและการประเมินผลของอาจารย์และอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติทางคลินิกกายภาพบำบัดใน องค์ประกอบของผู้บริหารสถาบันการศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพกายภาพบำบัดที่ดี และองค์ประกอบของอาจารย์กายภาพบำบัดที่ดี เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] Royal Thai Government Gazette. (2013). Regulation of Physical therapy council Accreditation of the degree in the physical therapy education of the institutions for benefit of subscribing B.E. 2556 (2013). Bangkok : Cabinet and Royal Gazette Publishing Office. (in Thai)
- [2] Physical therapy Council, (2015). Announcement of the Physical therapy council on accreditation criteria for physical therapist professional entry level education programmes. Bangkok. (in Thai)

- [3] Physical therapy Council. (2015). Announcement of the Physical therapy council on accreditation criteria for physical therapist professional entry level education institutions. Bangkok. (in Thai)
- [4] World Confederation for Physical Therapy. (2017). WCPT guideline for physical therapist professional entry level education. London.
- [5] World Confederation for Physical Therapy. (2017). WCPT guideline for qualifications of faculty for physical therapist professional entry level education programmes. London.
- [6] World Confederation for Physical Therapy. (2017). WCPT guideline for standard evaluation process for accreditation/ recognition of physical therapist professional entry level education programmes. London.
- [7] R. K. Ladyshewsky, S. C. Barrie and V. M. Drake. (1998). "A comparison of productivity and learning outcome in individual and cooperative physical therapy clinical education models." Physical therapy. Vol. 78 No.12 : 1288-1301.
- [8] Apisit Chatthanon, (2009). "Strategic crisis management for organizational leaders." Journal of Bussiness Vol.32 No.122 : 8-18. (in Thai)
- [9] Koonrapee Buddhamongkol, Saroch Sopeerak and Sasichai Tanamai. (2016). "Development of Web-based Instruction using Brain-based Learning for Enhancing Analytical Thinking Skill." Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. Vol.7 No.2 : 72-80. (in Thai)
- [10] Sukpun Tanvimolrat. (2014). "Human resource management in education: concept theory and education laws." Veridian E-Journal. Vol.7 No.3 : 845-862. (in Thai)
- [11] Nitjawan Weerawatthanodom and Nongnaphat Rungneoi. (2012). "Management in higher education institutions based on the philosophy of sufficient economy." Journal of Phrapokkiao Nursing College. Vol.23 No.2 : 62-72. (in Thai)